

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Velicu.**

S u m a r u l :

Noul plan european. — Corespondența Visarion Roman-Gh. Barițiu. — Finanțarea micii producțiuni. — *Cronica:* Frigorifere. „Societate Anonimă Română-Germană pentru Industria și Comerțul Fierului. În regiunile mai bogate în animale. Printre nenumăratele ediții. Este minciuna es-crocherie. Escrocheria dela Banca Românească. 1,5 milioane grădini în Germania.

Noul plan european.

În măsura în care Nemții supun pe rând dominațiunii lor națiunile europene, și în măsura în care blocada engleză devine mai strânsă, se pune problema unei reorganizări a vieții economice europene. Probabil că locul autarhiilor pe țară, îl va ocupa o autarhie europeană ale cărei fundamente se pun în zilele noastre. Rând pe rând barierele vamale vor cădea, relațiunile valutare se vor nivela și producțiunea se va asimila condițiilor solului.

În autarhiile actuale s'a ținut prea puțin cont de posibilitățile solului ca izvor de producțiune, și statele au voit să producă în țară toate articolele agriculturii și industriei ca astfel să poată fi cât mai independente de țările încunjurătoare. Întru câțva principiul acesta seamănă cu situația faptică a țărilor dela începuturile civilizației, când avea fiecare stat, ba chiar provincie producea tot de ce avea nevoie populația. Situația aceasta era situația primitivă a comerțului și comunicației. Este o anomalie și

un lucru obsolet, să ne întoarcem azi cu sute de ani înapoi, azi, când trăim în epoca avioanelor, vapoarelor și trenurilor de mare viteză, cari toate au menire contrară autarhiei, anume apropierea cât mai strânsă a tuturor statelor de pe glob și ușurarea comunicației dintre ele. Ceea ce teoria nu a putut învinge, se înjăptuește azi pe teren prin forța armelor și a situației. Mai mult ca oricând statele Europei vor fi silite în anii următori să se apropie deolaltă și să cadă de acord asupra distribuției producțiunii, luând de bază nu o națiune, ci totalitatea națiunilor din Europa.

În constelațiunea cea nouă se va evita o fărâmițare a energiilor productive. Se va pune întrebarea: pentru ce un stat agricol vrea cu orice preț să devină un stat industrial, și invers, când asimilându-se condițiilor sale specifice de producțiune, ar produce cu mult mai mult și mai bine, dacă s'ar mărgini la o anumită specialitate a solului. Pentru ce să devină Finlanda un stat agricol când solul produce un procentual covârșitor numai de păduri? Pentru ce să devină România un stat industrial, când solul ei e predestinat a produce cerealele cele mai excelente? Este ca și cum în timpurile moderne o familie ar vrea să producă ea singură toate bunurile și articolele de consum de care are lipsă, nevoind a avea relații cu vecinii;

azi când schimbul de mărfuri e așa de viu și producțiunea așa de variată. Dacă autarhia s'a generalizat așa de mult în Europa, aceasta se datorește numai fricei de un nou războiu mondial. În această supozitie statele europene ar fi izolate de restul lumii și avizate la mulțumirea necesităților consumului prin propriile lor mijloace. Se va vedea în viitor, întru cât economia Europei va putea rezista acestei izolări. Pentru a putea face față oricărei eventualități, se impune noul plan economic european.

Deja până acum au căzut câteva bariere vamale cari nu aveau alt rost, decât a produce noi venituri pentru scopuri foarte îndoelnice. La noi se argumenta cu sprijinirea industriei. Este adevărat că s'au creat multe industrii noi; dar a devenit consumatorul și contribuabilul român mai fericit cu aceasta? S'a creat oare muncitorului român o situație mai suportabilă? Ajuns-a populația românească la un articol mai ieftin? Inutilitatea grozavă a unei industrii create în mod artificial s'a dovedit la diferitele anchete făcute de guvern, când s'a constatat că de întreaga acțiune de încurajare a industriei, au profitat numai câteva firme cari încasau pe seama membrilor dela conducere beneficii enorme (v. cazul Malaxa etc.), fără să fie măcar Români etnici.

Se știe că prima condiție de apropiere politică și inițiere de relații amicale între națiuni, este o ameliorare a relațiilor economice dintre ele. Situația actuală a Europei nu mai permite o amânare în această privință. Se impune o delimitare a zonelor de producțiune, în general între țările agricole și țările industriale și în special a felului de producțiune din ambele mari sectoare. Spre pildă: partea cea mai mare a țării noastre este potrivită culturii cucuruzului și grâului. Parte mare a Germaniei, mai cu seamă partea nordică, produce în mod covârșitor săcară și ovăs. Olanda și Danemarca sunt țările pășunatului etc. S'ar face deci o standardizare a producțiunii agricole în sensul proprietății solului, restrângându-se după posibilitate cultivarea acelor plante cari nu găsesc condiții prielnice de dezvoltare.

Așa și cu industria. Părțile dela Rinul de mijloc ale Germaniei; apoi Si-

lezia și Sudeții sunt potrivite pentru industria grea (Krupp, Skoda) fiindcă în regiunile acelea natura s'a îngrijit ca cărbunele și minereul de fier să se găsească în combinație fericită pentru exploatare, una lângă alta. La noi cărbunele se găsește la Petroșani, fierul la Reșița, va să zică la depărtare mare unul de altul, așa că produsele se scumpesc prin transport, și nici materialul nu e dela natură — de prima calitate. Deci noi numai cu mari jertfe am putea crea o mare industrie, care, după cum am amintit mai sus, ar fi și inutilă în felul în care a fost concepută. În noua Europă se va proceda deci la examinarea posibilităților de exploatare din toate punctele de vedere, stabilind pe state felul de producțiune cel mai util. Poate că prin acest procedeu se vor distruge multe idealuri și și mai multe clii jefuitoare de stat, însă azi trăim în epoca binelui obștesc, care trebuie să triumfeze în tot locul.

Afară de aceste delimitări, va trebui creată posibilitatea unei creșteri a producțiunii, cantitativ și calitativ. Spre acest scop vor trebui educați oameni de conducere și specializate puteri noi de muncă. Sunt în privința aceasta deja consultațiuni între state pentru delimitarea sferelor de activitate.

Organizarea aceasta nouă are nevoie pe lângă oameni noi, și de capitaluri noi, căci nu se poate pune totul în sarcina statului. Într-o organizație sănătoasă statul are numai rostul de controlor, pentru ca lucrările în curs, să se facă conform intențiilor sale și în interes superior general. Vor fi de rezolvat o mulțime de chestiuni de detalii pe teren pe cari numai oameni de specialitate le pot cunoaște. Va fi deci necesară o colaborare sinceră între organele statului și antreprenori. Ceea ce vedem în materie de raționalizare la particulari, va trebui realizat pe o scară întinsă în noua organizare. Se va evita deci tendința de a produce bunuri variate în centre variate, și se vor concentra acolo unde condițiile naturale sunt mai potrivite, unde controlul se poate face mai ușor, și de unde ne putem aștepta la un randament mai mare. Fărămifierea pute-

rilor nu folosește nici unei întreprinderi particulare; cu atât mai puțin unei întreprinderi sprijinite de stat cu scopul ridicării bunei stări generale.

E. VANCU.

Corespondența Visarion Roman - Gh. Barițiu.

(Urmare.)

44.

Mă țin de datorie a vă încunoștiința despre soarta statutelor mele. După cum vă scrisesem am fost trimis încă din Lugoj proiectul d-lui Iacob, ca să-l citească și să-l dea la vreo 3-4 domni de aici să-l citească asemenea cu răgaz și să aibă timp a medita asupra lui până la reîntoarcerea mea. Cu toate astea când m'am întors am găsit operatu neatins și necitit de nimeni. Totuși la puține zile după sosirea mea mi-a succes a deștepta interesarea d-lor pentru aceea întreprindere la atâta, că se formă un comitet din Hania, Ursu, Iacob, Dunca, Ilie și eu pentru desbaterea proiectului. În primă conferință se decise să facem ceva în direcțiunea amintită, apoi se citi proiectul meu peste tot pentru ca Domnii să capete o idee despre el; fu primit cu căldură. De atunci avem în toate zilele câte o conferință pe articole, iar eu afară de aceea conferez în toată ziua câte două ore cu capul filialei băncii naționale de aici Widerman, un om de strictissimă specialitate a băncilor și un individ foarte de treabă. În toate zilele parcurg mai întâi cu el câte un capitol din proiectul meu, pe care în aceeași zi îl desbatem și stabilim în conferința noastră și pe care eu îl stilizez până în cea zi după deciderile în conferință. Sunt dară așa, zi și noapte ocupat cu acest lucru.

Simt însă o mare bucurie, că Domnii amintiți sunt astăzi atât de animați pentru acel institut, încât nu i-ar mai putea face nimeni să repășească dela el, și ajutând Dumnezeu să se aprobe statutele, vă pot încredința că, de când viețuim noi, asta va fi cea mai măreață, mai binefăcătoare și mai aplaudată întreprindere românească în Austria. Suntem aproape de finea operatului, cu toate astea lucru e încă mult. Va trebui să se traducă în ungerie și nemție apoi pe lângă o rugare binemotivată subșternut Ministerului spre aprobare. Ursu și D. Iacob cugetă a merge dânsii cu el la Pesta, având ambii și alte trebuințe. Aici în Sibiu nu știe afară de noi nimeni, de planul și desbaterile noastre și vrem să rămână lucru secret până după aprobare, căci altfel ni s'ar înmulți greutățile pentru ajungerea scopului. Numele i s'a pus: „Albina“ institut de credit

pentru agronomi“. Unicul motiv ce vorbea în contra acestei numiri, existența ziarului „Albina“ din Pesta, a trebuit să cadă față de motivele: că numele să fie cât se poate de românesc, de modest și de corespunzător „institutului nostru de credit“ împreună cu Sparkassa.

Între mijloacele primite pentru ajungerea scopului său, este și înființarea de reuniuni speciale de credit sub conducerea Direcțiunii, adică de Vorschussvereine. Capitalul 300.000 florini constator din 6000 acțiuni de câte 50 fl. Cercul activității Transilvania și Ungaria.

Nu știu ce dispozițiuni ulterioare vor luat Domnii noștri, ași dori însă, că după ce operatul va fi fix und fertig, să vi-l pot trimite la Brașov, sau să pot atunci veni în persoană la D-voastră pentru mai multe. Vă rog după toate astea, ca lucrul și în Brașov să rămână numai de D-voastră știut.

Acum încă o rugare respectuoasă. Ca în cele mai multe specialități de știință, suntem și în sfera băncilor și institutelor bancare niște începători.

Prin urmare ne lipsesc termenii buni și corespunzători în limbă. În astă privință mă lupt cu greutate și în desvoltarea statutelor menționate și fiindcă dacă va ajuta Dumnezeu să înființăm institutul, mai multe numiri din statute vor trebui să se audă pe toată ora din mii de guri și a se vedea în sute de scrisori, D-voastră nu-mi veți lua în nume de rău îndrăsneala; dacă în interesul lucrului mă adresez în astă privință către D-voastră ca cel mai competent dintre oamenii noștri și vă rog, să aveți bunătatea a vă da părerea la numirile cuprinse în alăturata însemnare și a mă onora zilele acestea cu un răspuns în astă privință.

Cu Worell este lucrul descurcat cu totul. Institutul i-a dat 6000 fiorini ca să se ducă în numele Domnului și să resigneze necondiționat, și el a și resignat. Acum lucrul este cunoscut și se poate spune și altora.

D. Ilie a plecat alaltăeri la Oradea-Mare în cauza băncii „Transilvania“.

În treaba noastră veche până la finea lunei vă voi scrie.

Așteptând răspunsul la cele de sus, sunt cu profundă venerațiune.

Al D-voastră

devotat

V. Roman.

Sibiu, 16 Martie 1870.

45.

Onorate Domnule ?

N'am primit răspunsul D-voastră, cu toate astea cred a fi în interesul lucrului ca să vă încunoștiințez cum stăm. Proiectul a trecut prin desbaterile comitetului, fiind primit cu foarte puține modificări; el

este deci astăzi proiectul Comitetului și nu mai mult al meu. Acum sunt ocupat cu traducerea lui în nemție, după aceea va trebui să se traducă în ungerie; afară d'aceea eu și Widerman suntem ocupați și cu compunerea rugămînții de aprobare către Minister. În ședința sa din urmă Comitetul fondator a decis ca eu să merg cu proiectu de statute la Blaj și Brașov pentru Cipariu, D=voastră și G. Ioanu, prin urmare în decursul lui Aprilie curent voi avea norocirea a Vă comunica totul mai pe larg prin grai.

După reîntoarcerea mea din locurile amintite, comitetul va mai ține aici câteva ședințe și apoi va așterne operatu spre aprobare.

Fiind la finea lui Martie, vin a-mi împlini promisiunea, declarându-mă în privința colaborării. Dintre toate, înființarea „Albinei“ este, care-mi face cu neputință a mai conlucra; deoarece cum bine știți, institutul acesta mi-a dat mult de lucru și până acum și cu cât înaintează spre realizare lucrul pentru mine se înmulțește, afară d'aceea am oficiul meu foarte greu, de care însă voiesc să mă scap, mai am apoi multe ocupațiuni d'ale mele proprii, private. Cu înființarea „Albinei“ apoi, eu cu puteri foarte mărginite m'apucau de un lucru mărișor; trebuie deci să citesc, să scriu și să conversez într'una cu omul nostru de specialitate. Dacă ne vom ajunge scopul va mai trebui desigur să merg p'o lună două la Pesta și Viena pentru a vedea întocmirile altor atari institute și pentru a ne pune în legăturile neapărat de lipsă pentru sigura înflorire a institutului nostru. Toate aceste, firește, dacă statutele vor fi aprobate, ce însă e foarte problematic.

Tare (doresc) să știu, dacă am corespuns deplin prin colaborarea mea și dacă d-l C. mai are lipsă de lucrul meu, mă văd silit a face declarația de mai sus, așa negreșit, față cu bunătatea D=voastră și a d-lui Costache. Către mine, s'ar putea privi chiar de-o necuviință. Însă lucrul, de care mă ocup (institutul „Albina“), mai vârtos dacă vom ajunge al vedea înființat, cred că mă scuză deplin. Eu îmi fac datoria a Vă împărtași aceste, Domnia Voastră, însă, dacă puteți, vă rog să amânați lucrul cu D. Costache până la venirea mea în Brașov, pentru că doresc să aflu unele lucruri ce sunt de influență pentru orientarea și determinarea mea. Dacă însă nu se poate, apoi cu declarațiunea mea de mai sus binevoii a împărtași d-lui C. profunda mea mulțumire.

În privința lui Worell n'ar strica să se scrie barem acum ceva în „Kronstädter Zeitung“ și după aceea să înceapă a aminti ceva și ale noastre.

Și până la revedere, primiți salutările mele cordiale.

Al M. On. D=voastră

devotat
V. Roman.

Sibiu, 20 Martie 1870.

46.

Mult Onorate Domnule?

Aflând din prețuita D=voastră scrisoare dată 1 Aprilie c., că nu veți fi acasă în zilele următoare, am amânat venirea mea la Brașov. Într'aceea interveniră împrejurări, cari au tras dungă peste socoteala mea. Direcțiunea mă făcu a mai întreprinde o excursiune la Banat, în timpul cărei directorul nostru provizoriu, avocatul Bonkner, se rezezi însuși la Brașov și împlini treaba, pentru care aveam să merg eu acolo. După deschiderea sinodului eparhial d'aici la 3 zile am sosit și eu din Banat; nefiind așa dară aici pe timpul alegerilor și pregătirilor și fiind prea ocupat cu altele, am rămas neales¹⁾ mai vârtos că regimul bisericesc nu mi-a rămas nici astădată dator cu uneltirile sale în contra-mi, bine știind urmările unei atari alegeri. Însă bine făcu; nu-mi pare rău că nu fac parte din sinodul acela care prin lucrările sale a pus o pată așa mare pe inteligența română transilvană peste tot și pe inteligența civilă arhidiececană în parte. Servilismul Românilor transilvani n'are pereche în toată lumea. Mă rugaseră unii din stânga pitică, ca să mă pun a raporta dâșilor despre lucrările sinodului și a combate răul, pentru ca respectivii să aibă pe viitor sfială barem de publicistică. Le-am răspuns că sunt de altă părere, eu nu țin consult a se publica acele lucrări, ci dac'ași putea, le-ași îngropa în pământ pentru totdeauna, ca să nu le mai zărească ochi de om. Nu vă puteți închipui, Domnule, nici pe departe ticăloșiile, ce s'au petrecut aici în cele câteva zile ale sinodului. De aceea să-l lăsăm în numele Domnului și să vedem d'ale noastre.²⁾ Scopul acestei scrisori este, să vă rog, că având ami comunica ceva cu privire la scrisorile mele din 14 și 28 Faur, 16 Martie și 30 Martie a. c. amăsurat prețuitei Dv. scrisori din 1 Aprilie c. — să binevoii a-mi scrie, dacă vă iartă împrejurările, în săptămâna viitoare, fiindcă după aceea eu iar am să plec în călătorii. Până voi vedea cum este lucrul cu institutul cel nou voi mai sta la „Transilvania“, după aceea însă mă voi mai șocoti.

Înțelesul ne-a fost aici, ca în reîntoarcerea mea din Banat, să merg dela Alba-Iulia la Blaj pentru a vorbi, cum v'am spus, cu C.,³⁾ pentru noul institut.

¹⁾ Ca deputat sinodal.

²⁾ Aluzie la opoziția aprigă făcută de unii membri ai sinodului împotriva alegerii în senatul episcopesc a protopopului Ion Hania și a senatorului Petru Roșca, gineri ai asesorilor consistoriali — Petru Bădilă și Ioane Ponovicu, ceea ce nu permitea art. 112 din statul organic... Idem, împotriva alegerii ca senator școlar salariat a avocatului N. Gaetan care, poate să fie legist foarte bun, însă pedagog și bărbat de școală foarte rău, etc. Opoziția a fost condusă de E. Măcelariu și deputatul I. Popa. Sinodul a votat însă alegerea lor.

În votarea aceasta — și în alte chestiuni de acest fel — V. R. a văzut mâna lui Șaguna.

³⁾ Timotei Cipariu.

Acolo însă mi se împotrivi chiar elementele. Imi toc-misem carul și plecasem până la Mureș; acesta însă inundase, și podarii nevoind a mă trece, fui silit a mă reîntoarce fără ispravă. Acum a rămas ca să meargă la Blaj în asta cauză, Ilie, pentru că D=voastră știți oricum mai mult ca C. despre întreprindere din împărțirile mele. Eu am însărcinare ca în a doua călătorie ce voi face în Ungaria să convin cu unul din Mocioniști și să-l câștig asemenea pentru ideea noastră. Lucrul de alături a înaintat, și cel mult într'o lună de zile se va putea subșterne guvernului Peștan spre aprobare. Vom vedea și astă minune! Sunt cu profund respect al D=voastră plecat serv.

Sibiu, 14 Mai 1870.

47.

Mult Onorate Domnule!

Dup'o călătorie de aproape două luni, mă aflu acum în Sibiu de două săptămâni. Încă vreo lună de zile și apoi voi eși cu totul din serviciul băncii „Transilvania” și după mine va trebui să facă asemenea și d-l Ilie. Cauzele parte vi le-am comunicat, parte vi le voi spune altădată, ca să nu vă incomodez acum prea mult. În locul lui Worell a intrat Widerman ca Director general... Este vienezul acela de care v'am scris odată; dânsul a plecat alaltăieri la București, pentru a pipăi că cum s'ar putea estinde institutul și acolo. Nemții de aici stăruiesc să meargă și Ilie.

Speranța mea toată e acum în noul institut al nostru pus în porneală bună; iar dacă statutele acelea nu se vor aproba, voi eda iarăși foaia pedagogică „Amicul școlii”, mă voi pune la compuneri și edare de cărți școlare pe picior propriu și după puțină la înființarea unei librării românești. În călătoriile mele am făcut multe și frumoase legături, pe cari le pot folosi în multe privințe pe viitor.

Cu toate acestea vă rog și pe D=voastră, a-mi păstra bunăvoința de care m'am bucurat în atâtea rânduri, și la ocazii binevenite, a nu uita de mine... Îmi pare rău că nu mi se dă ocaziune de-a vorbi cu D=voastră, în aceste timpuri de așa mare importanță pentru toată lumea și pentru noi.

Îmi pare mai departe rău, că precum văzui într'o epistolă a D=voastră aici, nu veți merge la Năsăud¹⁾ iar fără D=voastră puțină treabă o să facem...

De aici, vom merge la Năsăud d-l Ilie și eu, sigur, și vom pleca încă Miercuri ori Joi ce vine. Dr. D. B.(ologa) și Hannia nu sunt încă decisi, cred însă că și dânsii vor merge.

Cu institutul de credit stăm așa: statutele sunt deja traduse și în nemție și în ungarie, cererea către Minister este compusă, iar statutele tocmai acum se

purisează pentru a se da Ministerului. D-l Mocioni și colonelul Ursu vor fi plenipotențiații noștri în asta cauză la Pesta. Pentru aprobare sunt bune prospecte, dacă marile evenimente ce au să vină nu ne vor trage dungă peste socoteală.

Foarte mult lucru, timp și spese mă costă pe mine aceste statute. Cu terminii români a rămas, cum i-am știut eu, deoarece încă nici cu d-l Cipariu n'am putut conveni. După aprobare însă, când se vor tipări statutele aceia se pot îndrepta. Sper a vă putea trimite mai curând un exemplar din acele statute și încă poate la București.

Colaborațiunea întreruptă ași putea s'o continui iarăși și cu mai bun succes dela 1 Septembrie a. c. încolo, dacă d-l Costache ar mai avea trebuință și dacă am putea face unele întocmeli mai sigure²⁾ zisei „cu mai bun succes” pentru că nu voi mai fi călător, cum am fost, și prin care mi s'a îngreunat aceea lucrare foarte mult. Până la 1 Sept. vom ști și cum se sfetește cu institutul nostru de credit. Iertăți, căci mi-am ținut de datorință a vă incomoda cu comunicarea acestora și binevoii a primi asigurarea profundului meu respect.

Al M. On. Dv.

devotat
V. Roman.

Sibiu, 31 Iulie 1870.

48.

Mult Onorate Domnule!

Îmi pare rău, că n'am fost în stare a răspunde mai curând prețuitei D=tale scrisori din 3 ale curente pentru informațiunile ce le cereți. Văzând din aceeași, că până pe azi aveți a da răspuns d-lui Laurian, v'am telegrafiat eri că să știți totuși că răspunsul meu vine și că dacă se poate să amânați lucrul pe 2-3 zile. Eu numai eri m'am întors dela Pesta și numai eri primii scrisoarea D=tale. Fui silit a petrece acolo mai de trei ori atât timp cât am cugetat. Am pus la cale totul ce mi-a fost prin puțină și avem prospectele cele mai bune pentru aprobare. Până pe la finea lui Noemvrie c. se va ști.

Era negreșit bine, dacă puteam, să nu es încă dela banca „Transilvania”; bine cu privire la starea mea materială și bine chiar pentru noul institut ce vrem a-l înființa: că să mă creadă lumea că numai de aceea formăm alt institut, că nu mai avem loc la „Transilvania”. Că eu de un an și jumătate mă ocup cu multă stăruință și sacrificii cu realizarea întreprinderii noi; asta firește lumea nu o știe și va crede că totul datează dela eșirea mea. Tocmai pentru că cunosc eu toate aceste și le-am prevăzut, vă poate fi o dovadă, că rămânerea mea la Transilvania n'a mai fost cu puțință. Chiar și dela absentarea d-lui Măce-

¹⁾ Pentru adunarea generală a Asociațiunii.

²⁾ Pentru colaborarea lui V. R. la „Românul”.

lariu s'au întâmplat pe la administratură câteva lucruri, încât d-l D. Iacob și H. așteaptă numai reînțoarțerea lui Ilie, pentru a se consulta despre demisionarea tuturor deodată. Directorii ținutali români din Arad, Lugoj și Brașov sunt depuși, alte organe românești nu mai are institutul. Nu puteam deci să aștept până să mi se dea cu piciorul.

Dacă însă se vor aproba statutele cele noi, atunci cred că timpul cât l-am petrecut eu la banca: „Transilvania“ a fost bine folosit și pentru mine și pentru poporul nostru. Mai mare folos aceea mică împrejurare nu putea să dea.

În privința opurilor ce voiți a tipări, am luat informațiunile de lipsă. Aici în Sibiu avem 5 tipografii; cu a Arhiepiscopiei însă și cu a lui Clotius, nu se poate întreprinde nimica de dai-Doamne. Dintre celelalte trei Steinhanger n'a fost în stare a-mi face o socoteală, din cauză că voiește a vedea mai întâi manuscrisul dela Toaciuș, ca să știe ce parte a întregului fac notele. Din 20 fl. însă el nu poate tipări coala la nicio întâmplare, iar când notele ar fi multe va cere mai mult, apoi ar vrea ca și din preț 1/3 să se răspundă înainte, iar 2/3 după liferarea opului tipărit.

Krafft și Drotlef îmi făcură ambii socoteala în scris, pe care o aclud aici în 4 bucăți. Eu toate lucrurile mele le-am tipărit până aci la Krafft. (ginerele lui Filtsch) cu el am început „Amicul școalei“ și prin el am făcut a se trece cărțile din România și dincoace; pentru că pe acele timpuri el conducea și librăria lui Filtsch. Spreet, alt ginere al lui Filtsch, care are acum librăria, continuă, adevărat, începutul nostru; însă înșeală pe oamenii noștri înfricoșat, un ce care este în dauna întreprinderilor noastre literare. Dintre tipografiile de aici Krafft este cel mai întreprinzător și mai solid, la el se tipăresc astăzi cele mai multe scrieri românești. Cu toate acestea veți binevoi a vă orienta și după socoteala alăturată.

Hârtia din calendarul meu este de Nr. 4 halbgelint, costă 3 fl. 25 cr...; însă până acum nu i-am dat-o eu, ci și-a procurat-o tipografal.

Krafft voia a se pune în mai de aproape legătură cu D-voastră, din care cauză poate să călătorească la Brașov. Faceți cât de multe și bune laolaltă numai de una vă rog. „Geschäftsverbindung“-ul cu fabrica dela Zărnești să nu-l faceți cu el mai înainte de a se vedea ce rezultat au statutele noastre dela Pesta. Pentru că, cum v'am mai scris, în caz din tot lucrul să se aleagă nimica, eu atunci voi reeda „Amicul Școalei“; mă voi ocupa cu edarea de cărți școlare și în legătură cu aceasta voi face un început și o probă de librărie românească, exoperând ca toți învățătorii să-și tragă opurile și trebuința de hârtie și alte utensilii școlare prin mine. În cazul acela fabrica

dela Zărnești își va putea deschide un depozit aici la mine, cu mai mare profit.

Ați citit nota „Telegrafului Român“ Nr. 76 din 24 Septemvrie c., pe fața din urmă.')

Ticăloși oameni sunt aceia! Caută și acum ceartă cu lumânarea.

Primiți asigurarea stimei mele.

Al M. O. D-voastră

devotat
Visarion.

Sibiu, 8 Octomvrie 1870.

(Va urma).

Finanțarea micii producțiuni

Conferința d lui prof. Paul Horia Suciu.

În sala de festivități a U. G. I. R., în ciclul de conferințe pentru comemorarea a 20 ani dela înființarea „Uniunii Generale a Micilor Industriași“, a vorbit d-l prof. P. H. Suciu, despre „Finanțarea Micii Producțiuni“.

Importanța micii producțiuni în economia națională a fost subliniată prin câteva date concrete. Mica producțiune ocupă 8,3 mil. persoane sau 80% din totalul populației active a țării. Mici producători lucrând pe cont propriu sunt în număr de 3.150.000 reprezentând față de totalul celor ce lucrează pe cont propriu un procent de 95%. În sens strict economic, numărul micilor întreprinderi cu 1—5 persoane este de 255.522 față de totalul întreprinderilor de 273.227 adică circa 95% din totalul întreprinderilor economice.

Problema finanțării micilor producțiuni interesează deci 95% din elementele alcătuind economia românească.

Nevoile de credit apreciate la nivelul converșiunii datorțiilor micilor producători însemnează 37,3 miliarde Lei. Numărul micilor debitori în converșiune a fost de 2,5 milioane cu o datorie medie de 15.000 Lei individual.

Potrivit datelor oficiale, finanțarea acestor nevoi s'a făcut în proporție de 43,58% prin băncile comer-

1) Atac împotriva lui Barițiu care afirmase la Academie că motivul pentru care n'a apărut încă istoria anilor 1848—49, a fost piedeca pusă de persoanele cari au jucat roluri triste în acele timpuri și cari trăiesc încă; spre a nu atinge pe unii ca aceștia în viață s'a amânat publicarea acestei istorii: Ce modestie! — exclamă „Telegraful“ — cine ar fi crezut atâta abnegație dela cel ce scria căte toate pe la 1865, 1866?

cială; 31,42% direct dela particulari; 24,21% prin cooperative și mai puțin de 1% prin instituțiile de credit specializat.

Pentru economia națională, rezultatele finanțării micii producțiuni au fost în trecut slabe. Politica de reescont a Băncii Naționale a României ca și politica de finanțare a Statului au fost lipsite de o orientare continuă. Deasemenea, a lipsit coordonarea de ansamblu între eforturile locale și răslețe ale diferitelor instituțiuni de credit și între acestea și nevoile reale ale micilor producători.

Față de aceste constatări, cât și față de importanța micilor producători în desfășurarea procesului de românizare a vieții noastre economice, d-l conferențiar face o serie de propuneri pentru raționalizarea finanțării micii producțiuni.

Astfel scopul finanțării micii producțiuni trebuie să fie nu numai sporirea rentabilității împrumuturilor, ci în principal satisfacerea unui interes obștesc.

De aceea, repartizarea mijloacelor de credit trebuie făcută nu individual, ci pe ramuri de producțiune, spre a întări ramurile insuficient dezvoltate sau acelea cari prezintă un interes obștesc deosebit. Cu alte cuvinte, vor fi sprijinite cu credit ramurile de producțiune îndeplinind o funcțiune socială și economică în raport cu ierarhia intereselor generale ce ele satisfac.

Tehnica finanțării micilor producători — în general lipsiți de garanție suficientă și în nevoie de credit estin — cere ca aceste nevoi să fie satisfăcute prin împrumuturi având caracter social. Împrumuturile nu se acordă individual, ci colectiv.

Împrumuturile colective sau solidare se acordă numai grupurilor profesionale asociind obligatoriu pe interesați cu garanția și răspunderea tuturor.

Înlăuntrul asociațiunilor profesionale obligatorii — beneficiare de credit — se va face repartizarea împrumuturilor între membrii respectivi.

În fine sistematizarea și coordonarea organelor finanțând mica producțiune, trebuie să se sprijine la locul de producție pe cooperativele de credit sau cu funcțiuni multiple. Însă eforturile locale, trebuiesc coordonate într'un Organ Central al Finanței Private. În acest organ central trebuie să existe o secțiune deosebită pentru finanțarea micii producțiuni, cu subsecțiuni speciale de credit pe ramuri de activitate economică.

Printr'o astfel de organizare rațională, s'ar putea realiza — în cadrul planului de ansamblu al sistemării economiei naționale — politica conștientă a îndrumării mijloacelor disponibile de credit ale micilor

producători, ale deponenților, ale B. N. R. și ale Statului — către cei 95% mici producători, potrivit intereselor superioare ale neamului și economiei românești.

„Universul“.

CRONICA.

Frigorifere. Ministerul Economiei Naționale se ocupă cu planul de a înființa în diferitele centre comerciale din interiorul țării și la mare, instalațiuni de conservare a produselor din regiunile respective. Așa în porturile dela Dunăre și dela mare frigorifere pentru conservarea peștelui; în regiunile cu o bogată producțiune de fructe și legume cum ar fi Aradul, Craiova etc. instalațiuni de uscătorie și conserve. Tot așa instalațiuni frigorifere pentru conservarea ouălor, laptelui și derivatele. La Timișoara și alte puncte de graniță sunt luate în combinație frigorifere pentru conservarea cărnurilor cu scop de export. Se plănuiește ușurarea transportului spre centrele de pe uscat prin înzestrarea cu instalațiuni frigorifere a vagoanelor și vapoanelor. Vagoane speciale au fost comandate în fabricile țării.

Instalațiunile frigorifere din diferitele orașe se vor construi de către stat, cu participarea capitalului privat și vor fi concesionate la întreprinderi particulare. Mașinile și alte articole necesare pentru instalațiuni, se vor importa din Germania.

Este foarte lăudabilă o astfel de pornire spre o nivelare a prețului articolelor de consum de prima necesitate, este însă de dorit ca statul să-și păstreze neștirbit dreptul de control asupra executării pe teren a planului, pentru ca să nu asistăm ca în trecut — în special la pește — la o monopolizare a distribuției produselor prin care o firmă sau două s'ar îmbogăți pe spatele consumatorilor, fixând după plac cantități și prețuri. Nu e de dorit nici aceea, ca uzinele ce vor înființa să lucreze mai cu seamă pentru export, căci atunci locuitorii țării vor fi iarăși scurtați în posibilitățile lor de aprovizionare.

„Societate Anonimă Română-Germană pentru Industria și Comerțul Fierului“. Sub această firmă s'a înființat la București o societate pentru prelucrarea și comerțul fierului, cu un capital social de 150 mil. Lei împărțit în acții à 1000 Lei nominal.

Fondatorii sunt statul român prin Subsecretariatul de Stat pentru Inzestrarea Armatei din Ministerul Apărării Naționale și „Reichswerke Hermann Göring“, în părți egale.

Consiliul de Administrație al societății se compune din d-nii: Mircea Cancicov, Dumitru Gerota, C. Teodorescu, Gheorghe Leon, Dr. Guido Schmidt, Anton Hödl și Erich Augst.

Censori: d-nii C. Dobrotă, Aristide Hartular, Dr. Richard Karoli, Dr. Ernst Rievelt, L. Strefinovici și Gerhard Stutz.

In regiunile mai bogate în animale de tăiere și anume în Banat și în unele părți transilvănene, se constată de câteva zile o simțitoare scădere în prețul vitelor și porcilor. Pe o pereche de boi mari, care se puteau vinde până în săptămâna trecută cu 80.000 Lei, în regiunea Aradului se oferă azi numai cu 60.000; iar prețul porcilor a scăzut în unele părți până la 50%.

Cauza este lipsa de nutreț și lipsa de brațe în gospodăria.

Printre nenumeratele edificii distruse la Chișinău de furia iudeo-bolșevică este și aceea a federației „Codrul”, care reprezenta 77 de cooperative basarabene și dispunea de peste 5 milioane capital și rezerve. Prin această federală se distribuise în anul 1939 credite de peste 18 milioane Lei sătenilor și în același an valorificase 800 vag. cereale ale micilor producători, pe cari în același timp i-a aprovizionat cu însemnate cantități de articole de prima necesitate.

Refacerea unei instituții atât de utile este numai o necesitate, dar și o datorie. De aceea Institutul Național al Cooperației luând inițiativa, a deschis subscrierea la fondul de ajutorare în vederea reclădirii, cu 100.000 Lei, făcând apel călduros la toate federațiile din țară să contribuie, la rândul lor.

Este minciuna escrocherie? Un locuitor din comuna Căiuși (Bacău), obținuse împrumuturi dela câteva persoane din aceeași localitate, spunându-le că are nevoie de bani pentru scoaterea a două vagoane de porumb dela gară și obligându-se să le achite datoritiile în termen de două luni. Ne plătind sumele la scadență și aflând că nu sosise niciun vagon de porumb în stația locală pentru debitorul lor, creditorii au reclamat autorităților că au fost escrocași, și el a fost trimis în judecată pentru acest delict.

Tribunalul din Bacău și Curtea de Apel din Iași l-au găsit vinovat și l-au condamnat la 4 luni închisoare.

Declarând recurs a susținut înaintea Curții de Casație secția II, prin d-l avocat Mihail Mora, că în conformitate cu dispozițiile din codul penal, cu jurisprudența română, franceză și italiană, minciuna utili-

zată în scopul realizării unui împrumut, chiar atunci când el n'a fost achitat, nu constituie o escrocherie sau o înșelăciune, dacă nu a fost întovărășită de uneltiri viclene, de acte frauduloase de natură să amăgească pe păgubași, căci, altfel, orice împrumut acordat în urma unei afirmări neexacte, ar avea sancțiuni penale în caz de neplată, în locul sancțiunilor civile, prevăzute pentru cazurile de insolvabilitate voluntară sau involuntară.

Ministerul public, prin d-l procuror G. Ionescu, a pus concluziuni pentru admiterea recursului, motivul de casare fiind întemeiat.

Înalta Curte a anulat decizia de condamnare și a dispus ca procesul să fie judecat din nou de instanța de apel.

Escrocheria dela Banca Românească, săvârșită de doi funcționari ai Băncii Românești s. a., în dauna instituției.

Se știe astfel că respectivii, plăsmuind dispoziții de plată și „forme” de cassă ca din ordinul și pentru contul clientului băncii, d-l Prager, au reușit să încaseze — prin fraudă — suma de Lei 2.550.000; dar au fost identificați rapid, grație unei tot atât de rapide lucrări de expertiză grafică, prinși și predați justiției represive, mai înainte chiar să apuce să risipească prada.

Inculpații au fost puși Vineri sub rigorile legii penale: ei sunt frații Petre și Anton Popa, cel dintâi funcționar în Centrala Băncii Românești.

Li s'au lansat mandate de arestare.

Iar trib. Ilfov s. VII a confirmat mandatele pe timp de o lună.

1,5 milioane grădini în Germania. Asociația proprietarilor germani de grădini numără azi la un milion de membri, în timp ce numărul grădinilor cultivate în Germania se ridică la 1,5 milioane. Mai bine de 14% a recoltei totale germane de fructe și zarzavaturi își trage originea din munca micilor grădinari. (ESS).

MAȘINI DE SCRIS

Cu prețul original la

Librăria „Dacia Traiană” S. a.

Sibiu - Piața Unirii 7 - Telefon 168